

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 7 maj 1923 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd av jorddelningsväsendet m. m.

(1:a avd.)

Under punkt 160 i nionde huvudtiteln av innevarande års statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t kunde komma att efter ytterligare i ärendet erforderlig utredning avlåta till riksdagen för understöd av jorddelningsväsendet beräkna vissa av lantmäteristyrelsen i skrivelse den 8 december 1922 föreslagna anslagsbelopp nämligen

dels ett ordinarie förslagsanslag till bidrag till lantmåteriförrättningar av 190,000 kronor,

dels ock till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader av ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor.

I en till riksdagen den 16 februari 1923 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 174, har nu Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade i viss mån förändrade grunder, med 17,000 kronor,

dels i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade i viss mån förändrade grunder, med 100,000 kronor,

dels i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar med 100,000 kronor,

dels ock till bestridande av kostnader för de i lagen om rätt i vissa *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 10 saml. 20 häft. (Nr 37.)*

fali för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område omförmälda lantmäteriförrättningar samt övriga med områdes inlösen enligt nämnda lag förenade utgifter ävensom till beredande av erforderligt biträde åt nyttjanderättshavare i ärenden angående sådan inlösen anvisa för budgetåret 1923—1924 ett extra förslagsanslag av 9,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

På sätt ovan nämnts har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 160, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för understöd av jorddelningsväsendet beräkna vissa av lantmäteristyrelsen i skrivelse den 8 december 1922 föreslagna anslagsbelopp, nämligen dels till bidrag till lantmäteriförrättningar ett ordinarie förslagsanslag å 190,000 kronor, dels ock till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar ett ordinarie förslagsanslag å 100,000 kronor.

Lantmäteristyrelsens i nämnda skrivelse framlagda förslag avser *sammanslående till ett gemensamt anslag* av följande förslagsanslag, nämligen ordinarie anslaget under nionde huvudtiteln å 20,000 kronor till bidrag till avsöndringar och ägostyckningar, ordinarie anslaget under samma huvudtitel å 150,000 kronor till bidrag till skiften och hemmansklyvningar samt extra anslaget under andra huvudtiteln å 5,000 kronor till rättshjälp m. m. åt vissa nyttjanderättshavare. I förslaget har lantmäteristyrelsen beräknat, att anslagsmedlen för sistnämnda ändamål behövde ökas till 20,000 kronor. Det gemensamma anslaget skulle alltså uppgå till 190,000 kronor. Ovanberörda anslag uppgå för första halvåret 1923 till respektive 10,000, 75,000 och 2,500 kronor.

Vidare avser styrelsens förslag vissa *förändrade grunder för statsbidrag* från nämnda tre anslag samt från anslaget till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar. Nu gällande grunder för ifrågavarande statsbidrag återfinnas i kungörelsen den 31 december 1920 (nr 912) angående villkor för erhållande av statsbidrag till lantmäteriförrättningar och kungörelsen den 26 mars 1920 (nr 133) om bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område m. m.

Slutligen avser styrelsens förslag vissa *ändringar i grunderna för gäldande med statsmedel av resekostnads- och traktamentsersättning* åt lantmätare, i vilket avseende bestämmelser äro meddelade i förordningen

den 31 december 1920 (nr 909) angående distriktslantmätare m. fl. tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning (resereglemente för lantmätare). Medel till gäldande av dessa kostnader utgå från nionde huvudtiteln anslag till rese- och traktamentspenningar.

Härefter återger utskottet en i statsrådsprotokollet intagen kortfattad redogörelse för tillkomsten av förenämnda bestämmelser och vad som föranlett lantmäteristyrelsens framställning.

I proposition nr 235 till 1920 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, dels till jordavsöndringar och ägostyckningar ett förslagsanslag av 50,000 kronor, dels ock till skiften och hemmansklyvningar ett förslagsanslag av 150,000 kronor. Vidare föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att upptaga det dåvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar» att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder samt att öka detta anslag från 50,000 kronor till 100,000 kronor. Slutligen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen viss höjning av nionde huvudtiteln anslag till rese- och traktamentspenningar i och för statens övertagande av vissa resekostnader för lantmätare. Enligt beslut av 1918 års riksdag utgick redan förut i viss utsträckning av statsmedel traktamentsersättning till lantmätare.

Kungl. Maj:ts framställning till riksdagen var i huvudsak grundad på förslag av 1917 års lantmäterikommission. Det torde böra erinras, att lantmäterikommissionens förslag, bland annat, avsåg, att kostnaderna för gode män vid lantmäteriförrättningar skulle gäldas av statsmedel, men att Kungl. Maj:t icke biträdde kommissionens förslag i denna del, vilket emellertid upptogs i en uti andra kammaren väckt motion, nr 390.

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts förslag såväl beträffande bidrag till lantmäteriförrättningar som beträffande statens övertagande av resekostnadsersättningen till vissa lantmätare. Härefter utfärdade Kungl. Maj:t den 31 december 1920 förutnämnda författningar nr 909 och 912.

I den skrivelse, nr 321, varuti riksdagen anmälde sitt i anledning av Kungl. Maj:ts framställning fattade beslut, anhöll emellertid riksdagen, i anledning av nämnda motion nr 390, om skyndsamt utredning, huruvida mindre bemedlade eller obemedlade sakägare lämpligen kunde beredas några ytterligare lättnader i de av lantmäteriförrättningar förorsakade kostnaderna utöver dem, som redan då kunde erhållas eller enligt samma skrivelse medgivits, ävensom rörande de villkor, under vilka detta borde ske, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning av denna riksdagens framställning anbefalldes Kungl. Maj:t den 22 juni 1920 lantmäteristyrelsen att skyndsamt inkomma med utredning i frågan; och avgav lantmäteristyrelsen i skrivelse den 24 december 1920 sålunda anbefalld utredning. Därvid hemställde lantmäteristyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva viss utsträckning av statsbidragen till lantmäteriförrättningar,

samt ifrågasatte vissa ändringar i de utfärdade bestämmelserna rörande villkoren för åtnjutande av statsbidrag.

Statskontoret avgav utlåtande i ärendet den 8 februari 1921.

I det vid statsverkspropositionen till 1922 års riksdag fogade statsrådsprotokollet, nionde huvudtiteln punkt 153, anförde dåvarande departementschefen i detta ämne, att han, med hänsyn till de utgifter för statsverket, som genomförande av lantmäteristyrelsens förslag skulle medföra, funne redan de statsfinansiella synpunkterna tala för frågans undanskjutande. Då därtill komme, att det för frågans lyckliga lösning syntes vara av viss vikt, att den komme under prövning och bedömande i sammanhang med den nya skifteslagstiftningen, men förslag beträffande denna lagstiftning, enligt vad chefen för justitiedepartementet meddelat, icke komme att framläggas för 1922 års riksdag, ansåg han sig icke böra föreslå Kungl. Maj:t att då göra framställning till riksdagen i ämnet.

I skrivelse nr 9 A 1922 anförde riksdagen, att riksdagen av vad departementschefen sålunda anført funne, att det i riksdagens skrivelse nr 321 år 1920 upptagna spörsmålet, åsyftande bland annat frågan om statsbidrag till täckande av kostnader för ersättning till gode män vid vissa lantmäteriförrättningar, ingalunda därmed finge anses avfört, utan att desamma endast av vissa skäl, som riksdagen ansåge sig böra godtaga, för det dåvarande undanskjutits. Riksdagen vore ock förvissad, att Kungl. Maj:t skulle vid frågans upptagande till slutlig prövning taga vederbörlig hänsyn till de av riksdagen i förevarande hänseende uttalade önskemål.

Vid anmälan den 15 juni 1922 av nämnda riksdagsskrivelse i nu förevarande del anbefallde Kungl. Maj:t lantmäteristyrelsen att, med iakttagande av vad i statsrådsprotokollet till 1922 års statsverksproposition i ämnet anförts, avgiva förnyat utlåtande angående dels frågan om ytterligare lättnader i lantmäterikostnader för obemedlade och mindre bemedlade, dels ock angående frågan om statens övertagande av resekostnaderna för tekniskt biträde åt lantmätare, i vilken sistnämnda fråga lantmäteristyrelsen gjort framställning den 13 januari 1921.

Lantmäteristyrelsens nämnda skrivelse den 24 december 1920 hade emellertid remitterats till kolonisationskommittén, som jämväl den 11 juli 1918 anbefallts att avgiva yttrande över riksdagens skrivelse den 13 juni samma år, nr 342, rörande åtgärder för kraftigare befrämjande av kolonisationen å bondejord i Norrland. I sitt den 31 maj 1922 avgivna betänkande har kommittén utlåtits sig i förevarande fråga (sid. 74—82 i kommitténs tryckta betänkande del III, statens offentl. utr. 1922: 22).

Förutom det lantmäteristyrelsen sålunda anbefallts att avgiva förnyat utlåtande i här ovan berörda frågor, har Kungl. Maj:t även den 14 juli 1922 anmodat styrelsen att inkomma med förslag till de ändringar i förenämnda kungörelse den 26 mars 1920 (nr 133) angående bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, som med föranledande av lagen den 15 juni 1922 (nr 268) om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 26 mars 1920 (nr 132) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område eller eljest kunde vara påkallade.

Det är med anledning av sålunda undfångna befallningar, som lantmäteristyrelsen avgivit i förevarande skrivelse den 8 december 1922 innefattade utredning och förslag, och har lantmäteristyrelsen därvid tillika utlåtits sig över kolonisationskommitténs betänkande i vad avser frågan om statsbidrag till lantmäteriförrättningar.

Över lantmäteristyrelsens framställning har statskontoret avgivit utlåtande den 25 januari 1923.

I detta sammanhang torde böra erinras, att riksdagen i skrivelse den 20 maj 1915, nr 139, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen framlägga förslag, att i fråga om sådan förrättning, som avses i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, ersättning må utgå av statsmedel såväl för resa som för själva förrättningen jämte lösen för handlingar. Över denna skrivelse har vägkommissionen, efter det samtliga länsstyrelser yttrat sig, avgivit utlåtande den 8 februari 1919, men har skrivelsen sedermera åter överlämnats till kommissionen för att tagas i förnyat övervägande vid fullgörande av kommissionen den 1 oktober 1921 givet uppdrag att verkställa utredning rörande det enskilda vägväsendet.

Kommissionens betänkande är emellertid ännu icke avgivet.

De hemställanden, vari de i ärendet gjorda framställningarna utmynna har i statsrådsprotokollet återgivits sålunda.

Lantmäteristyrelsen hemställde i nämnda skrivelse den 24 december 1920, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till skiften och hemmansklyvningar måtte jämväl vid rågångsförrättningar få utgå bidrag till hälften av å sökandes fastighet belöpande andel av arvodet till lantmätaren, inberäknat lösen för karta och handlingar, på följande villkor:

a) att utgifterna för förrättningen ansåges för sökanden betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning;

b) att sökanden vore boende i den socken, där fastigheten vore belägen, och icke utgjordes av bolag; samt

c) att bidrag icke finge utgå till den, som påkallat förrättningen utan att skäl därtill förefunnits;

dels ock att från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar måtte vid ägostyckning, laga skifte, hemmansklyvning och rågångsförrättning få utgå bidrag till belopp, motsvarande den å sökandens område eller ägolott belöpande andel av ersättningen till de vid förrättningen biträdande gode männen, samt att för åtnjutande av sådant bidrag skulle gälla enahanda villkor, som stadgats för erhållande av bidrag från anslagen till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar samt till bidrag till skiften och hemmansklyvningar.

Kolonisationskommittén har i sitt betänkande föreslagit,

att i riksstaten måtte uppföras ett nytt ordinarie förslagsanslag, benämnt »bidrag till jorddelningsförrättningar» och att detta anslag måtte beräknas till 250,000 kronor;

att i sammanhang härmed de nuvarande anslagen »bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar» samt »bidrag till skiften och hemmansklyvningar» måtte ur riksstaten uteslutas; samt

att för åtnjutande av det nya anslaget måtte stadgas de villkor, varom kommittén i sitt betänkande framställt förslag.

Lantmäteristyrelsens framställning den 8 december 1922 utmynnar i hemställan, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels att besluta ej mindre att statsverket måtte övertaga resekostnaderna för hos lantmätare anställt tekniskt biträde, som med tillstånd av lantmäteristyrelsen begagnas, än även att den med praktisk lantmäteriverksamhet sysselsatta lantmäteripersonalen tillkommande rese- och traktamentsersättning skall utgå av statsmedel vid alla resor och förrättningar, som denna personal i tjänsten är skyldig att företaga,

dels att, med uteslutande av såväl det under andra huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rättshjälp m. m. åt vissa nyttjanderättshavare som de under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslagen *dels* till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar *dels* till bidrag till skiften och hemmansklyvningar, under nionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag till belopp av 190,000 kronor till bidrag till lantmäteriförrättningar att användas i enlighet med av lantmäteristyrelsen föreslagna grunder,

dels och att medgiva att från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar må utgå bidrag även till väganläggning utanför området för förrättningen med viss av lantmäteristyrelsen angiven begränsning.

Statskontoret har anfört, att det av angivna skäl knappast syntes lämpligt, att den av lantmäteristyrelsen framlagda frågan — åtminstone i den utsträckning, som lantmäteristyrelsen föreslagit — för närvarande upptoges till definitiv lösning. Statskontoret har emellertid ansett sig böra närmare uttala sig angående vissa delar av lantmäteristyrelsens förslag.

Då utskottet nu går att upptaga Kungl. Maj:ts förevarande framställning, följer utskottet den i propositionen gjorda uppställningen och anger under varje huvudavdelning sin ställning till förslaget.

Lantmäteriförrättningar, som böra berättiga till statsbidrag.

Lantmäteriförrättningar, som berättiga till statsbidrag.

Nu gällande bestämmelser i detta ämne, vilka utfärdats i enlighet med riksdagens 1920 fattade beslut, återfinnas i kungörelsen den 31 december 1920 (912).

Enligt dessa må vid *jordavsöndringar och ägostyckningar*, under vissa angivna villkor utgå bidrag till bestridande av kostnaderna för förrättningen med belopp, motsvarande vad på vederbörande område belöper av det lantmätaren för förrättningen enligt gällande lantmäteritaxa tillkommande arvode, inberäknat lösen för karta och handlingar.

Vid *skiften och hemmansklyvningar* må statsbidrag utgå med belopp, motsvarande *högst hälften* av vad å vederbörande sökandes ägolott belöper av lantmäteriarvodet jämte lösen för karta och handlingar.

Bidrag till *utflyttnings- och väganläggningskostnader* utgå med belopp, motsvarande *hälften* av den kostnad, vartill utflyttnings- eller väganläggningsåtgärdens verkställande vid vederbörande förrättning uppskattats.

Efter en redogörelse för i denna del av ärendet framställda förslag och däröver avgivna yttranden samt efter framhållande, att dessa förslag liksom ock vissa förslag rörande förändrade villkor för ifrågasvarande statsbidrags utgående m. m., avsåge genomgripande förändringar i grunderna för utgående av statsbidrag vid lantmåteriförrättningar, och att förslagens förverkligande skulle medföra en betydande ökning i kostnaderna härför, har departementschefen för egen del vidare anfört följande.

»På sätt av statskontoret framhållits, tala de skäl, som föranledde, att jag icke ansåg mig böra till 1922 års riksdag framlägga förslag i förevarande ämne, fortfarande för frågans undanskjutande. Jag vill i sådant avseende erinra, hurusom, på sätt framgår av den redogörelse, jag ovan lämnat, även lantmåteristyrelsen ansett, att med större omläggning eller utvidgning av statsbidragen borde anstå i avvaktan på genomförandet av den väntade nya skifteslagstiftningen.

Vid anförda förhållanden finner jag fullgoda skäl föreligga för att ej heller nu förorda framläggande till riksdagen av förslag till denna frågas definitiva lösning. Om således med en slutgiltig prövning av frågan i hela dess vidd fortfarande bör anstå, har det emellertid synts mig, att i de föreliggande förslagen framförts så starka skäl för förändring i vissa avseenden av grunderna för statsbidrags utgående, att jag anser mig icke böra underlåta att nu framlägga förslag därom. Så synes mig vara fallet med förslaget om statsbidrags utgående vid rågångsförrättning, dock icke i vidsträcktare mån än vad avser sådan förrättning beträffande område, som utbrutits genom avsöndring. På sätt av lantmåteristyrelsen i skrivelse den 24 december 1920 framhållits, lär det nämligen särskilt beträffande områden, som utbrutits genom avsöndring — och detta icke minst i fråga om upplåtelser från kronoegendomar — förekomma, att gränserna icke blivit på ett tillfredsställande sätt bestämda på marken, och kostnaderna för de förrättningar, som erfordras för gränsernas vederbörliga bestämmande, torde i ett stort antal fall bliva i förhållande till vederbörandes ekonomiska bärkraft synnerligen betungande. Statsbidrag vid ifrågasvarande förrättningar synes böra utgå i enahanda ordning och efter samma grunder, som gälla beträffande avsöndringsförrättningar, dock att från statsbidrag synes böra vara utesluten den, som påkallat förrättningen utan att anledning därtill föreläggat.

Med nu angivna undantag beträffande rågångsförrättning synas de förslag, för vilka ovan redogjorts, icke för närvarande böra föranleda någon framställning till riksdagen. Vad särskilt vidkommer frågan om statsbidrag vid förrättning avseende anläggning, omläggning eller fördelning till underhåll av enskild väg torde ett ytterligare skäl för undanskjutanden därav ligga i det förhållandet, att denna fråga lämpligen synes böra upptagas till prövning i visst sammanhang med frågan om vägkommissionens blivande förslag till ny lag om enskilda vägar på landet.»

Utskottet.

För egen del delar utskottet departementschefens mening, att de lantmäteriförrättningar, som böra berättiga till statsbidrag icke böra för närvarande utsträckas att omfatta mer än jämväl rågångsförrättningar. Däremot är utskottet i förevarande avseende så till vida av en annan uppfattning än departementschefen att utskottet anser rätten till statsbidrag icke böra inskränkas till rågångsförrättning beträffande område, som utbrutits genom avsöndring. Lantmäteristyrelsen har nämligen framhållit, att även i fråga om andra rågångsförrättningar förhållandena vore liknande de som åberopats till stöd för att bidrag lämnades till de i propositionen avsedda förrättningarna. Beträffande dessa andra rågångsförrättningar kunde ock framhållas att genom den nya mättningsförordningen förfarandet bleve något vidlyftigare och därför kostsammare samt att det stora antalet förekommande förrättningar av detta slag berodde, förutom på bristen på kontroll, på de mindre tillfredsställande regler, som gällt beträffande det tekniska förfarandet. Härtill har från sakkunnigt håll upplysts, att i många fall skillnaden mellan en avsöndrad lägenhet och andra fastigheter såsom ägostyckningslotter, mindre hemmansdelar, utjordar m. m. endast vore formell och att fastighetsägarna i dessa senare fall kunde vara i lika stort eller större behov av understöd. I fråga om statsbidragets storlek innebär Kungl. Maj:ts förslag, att detta skulle utgå i enahanda ordning och efter samma grunder, som gälla beträffande avsöndringsförrättningar det vill säga med belopp, motsvarande hela det lantmätaren enligt gällande lantmäteri taxa tillkommande arvode. Utskottet anser för sin del att statsbidraget torde kunna såsom lantmäteristyrelsen ock ifrågasatt begränsas till belopp motsvarande allenast halva lantmäteri arvodet. Med en sträng tillämpning härtill av behovsprincipen — förrättningskostnaderna måste enligt bestämmelserna anses för sökanden betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning — skulle enligt vad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat även med den av utskottet i avseende å rågångsförrättningens art föreslagna

utvidgade rätten till statsbidrag anslaget kunna hållas inom ramen av det i propositionen upptagna beloppet. Utom det att den sökande sålunda i varje fall måste betala hälften av förrättningskostnaderna, förefinnes ett ytterligare korrektiv mot missbruk av ifrågavarande rätt i den föreslagna bestämmelsen att från statsbidrag skulle vara utesluten den som påkallat förrättningen utan att anledning därtill förelegat.

Ändringar i villkoren för statsbidrag till lantmäteriförrättningar.

För den åsyftade utvidgningen av möjlighet till statsbidrag vid lantmäteriförrättningar har i de nu föreliggande förslagen jämväl ifrågasatts vissa lättnader med avseende å de för statsbidrags utgående vid jordavsöndringar och ägostyckningar samt vid skiften och hemmansklyvningar gällande villkoren.

Nu gälla i sådant avseende följande bestämmelser:

Beträffande jordavsöndringar och ägostyckningar,

att vederbörande genom upplåtelseavtal förvärvat område, vilket efter den 1 januari 1921 utbrutits genom jordavsöndring eller genom ägostyckning enligt 3 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring; att förrättningen avsett åstadkommande av småbruk eller eget hem; att de sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning;

att sökanden ej utgöres av bolag;

att förrättningen ej skett i uppenbart spekulationsyfte; samt

att det förvärvade området, oberäknat därinom fallande impediment, icke överstiger inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker 75 hektar, inom annan del av dessa län samt inom Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands och Jämtlands län 40 hektar samt inom övriga län 20 hektar.

Beträffande skiften och hemmansklyvningar,

att förrättningen avsett uppdelning i flera brukningsdelar, åstadkommande av småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter;

att förrättningen verkstälts efter ny ägomätning, som utförts i enlighet med föreskrifterna i mättningsförordningen den 17 december 1920 (nr 850);

att de sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning;

att sökanden är boende i den socken, där ägolotten är belägen;

att sökanden ej utgöres av bolag;

att förrättningen ej skett i uppenbart spekulationsyfte; samt

att ägolotten, oberäknat därinom fallande impediment, icke överstiger inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker 75 hektar, inom annan del av dessa län samt inom Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands och Jämtlands län 40 hektar samt inom övriga län 20 hektar,

dock att nämnda villkor i huvudsak icke gälla beträffande laga skifte inom Jukkasjärvi och Karesuando socknar av Norrbottens län.

Ansökning om bidrag, varom nu nämnts, skall ställd till lantmäteristyrelsen ingivas till vederbörande överlantmätare och vara åtföljd av intyg av lantmätare,

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 10 saml. 20 häft. (Nr 37.)

landsfiskal, kommunalnämndens ordförande eller god man vid lantmåteriförrättningar till bestyrkande att de sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Lantmåteristyrelsen prövar om och till vilket belopp bidrag skall utgå.

Bidragen utbetalas av lantmåteristyrelsen.

Lantmåteristyrelsens förslag till villkor för statsbidrag torde kunna sammanfattas sålunda:

Bidrag utgår endast under följande förutsättningar nämligen

- a) att sökanden åliggande kostnader för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning;
- b) att sökanden ej utgöres av bolag;
- c) att förrättningen ej skett i uppenbart spekulationsyfte;
- d) att förrättning, som avsett bestämmande av ägo gräns, ej påkallats utan tillräcklig anledning; samt
- e) att i övrigt ej förekomma omständigheter, som böra föranleda, att bidrag ej skall ifrågakomma.

Kolonisationskommittén har föreslagit följande villkor:

- a) att förrättningen utgjorts av laga skifte eller annan jorddelning, som avsett åstadkommande av småbruk eller eget hem, jordbruksfastighets uppdelning i flera brukningsdelar eller beredande av ökade odlingsmöjligheter;
- b) att förrättningen icke skett i uppenbart spekulationsyfte;
- c) att utgifterna för förrättningen anses för sökande av understöd betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning; samt
- d) att fastighet, för vilken understöd sökes, icke tillhör bolag.

*Villkoret om
upplåtelse-
avtal vid ägo-
styckningar.*

Vad först beträffar den vidkommande ägostyckningsförrättning stadgade förutsättningen för utgående av statsbidrag, att vederbörande genom upplåtelseavtal förvärvat område, utbrutet enligt 3 § i nyssnämnda lag den 27 juni 1896, har kolonisationskommittén anfört, att det syntes önskvärt, att statsbidrag till ägostyckningar icke begränsades endast till fall, då upplåtelseavtal föreläge. Kunde det vitsordas, att förrättningen avsett skapande av småbruk eller eget hem och sålunda skett i kolonisationsyfte, borde statsbidrag få utgå även i fall då upplåtelseavtal ej hunnit ske. Detta skulle givetvis vara ägnat att underlätta sådana ägostyckningar å norrländska bondehemmen, som avsåge dessas uppdelande på flera brukningsdelar och som verkställdes på sådant sätt, att delarna finge förutsättningar att genom fortsatt uppodling av tillgänglig odlingsmark bliva nya självständiga jordbruk.

Lantmåteristyrelsen har ansett tillräckliga skäl icke föreligga att utesluta sådana ägostyckningsförrättningar, vid vilka upplåtelseavtal ej föreligger.

Då bibehållande av ifrågavarande förutsättning syntes departementschefen vara av viss betydelse för säkerställande av att statsbidrag

icke utgår i andra fall, än som vederbör, har han ansett, att åtminstone för närvarande ändring härutinnan ej bör ske. Fara föreläge att eljest statsbidrag ofta skulle komma att utgå vid rena spekulationsföretag.

För egen del anser utskottet, i likhet med kolonisationskommittén och på av kommittén anförda skäl, att ifrågavarande villkor icke torde böra bibehållas i fråga om förrättningar, som kunna vitsordas hava avsett skapande av småbruk eller eget hem. De av departementschefen uttalade farhågorna för att härav skulle kunna föranledas att statsbidrag ofta komme att utgå vid rena spekulationsföretag, synas utskottet så mycket mindre grundade som det stadgade villkoret, att förrättningen icke skett i uppenbart spekulationsssyfte, bör utgöra ett verksamt korrektiv i sådant avseende liksom ock i viss mån bestämmelsen, att förrättningskostnaderna måste anses för sökanden betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning.

Utskottet.

Ett annat villkor, som av lantmäteristyrelsen och kolonisationskommittén föreslagits till borttagande, är det beträffande såväl jordavsöndrings- och ägostyckningsförrättningar som skiften och hemmansklyvningar upptagna villkoret, att det förvärvade området, oberäknat därinom varande impediment, icke överstiger vissa angivna arealer, olika för olika delar av landet.

Villkoret att det förvärvade området ej överstiger vissa arealer.

Departementschefen har härom anført följande:

»De anmärkningar, som riktats mot förevarande villkor, synas vara välgrundade. Då villkoret i dess nuvarande gestaltning läser kunna lägga hinder i vägen för utgående av statsbidrag i fall, där enligt den avsikt, som legat bakom statsbidragens tillskapande, sådant verkligen borde utgå, detta särskilt i vad avser skiften och hemmansklyvningar, synes det vara angeläget, att ändring vidtages. Emellertid torde villkoret hava berättigande därutinnan, att de särskilda statsbidragen därigenom hållas inom rimliga och erforderliga gränser. Vid sådant förhållande synes mig lämpligast, att den omständighet, att förvärvat områdes areal överstiger för vederbörande landsdel nu stadgad maximiareal, visserligen ej må helt uteslutas från statsbidrag, men att reducering göres i statsbidraget med belopp, motsvarande vad av kostnaderna belöper på den överskjutande arealen. Denna förändring, som emellertid torde få sin huvudsakligaste betydelse beträffande skiften och hemmansklyvningar, synes lämpligen kunna vidtagas även beträffande jordavsöndringar och ägostyckningar.»

Utskottet.

Vad departementschefen sålunda anført ger ej utskottet anledning till någon erinran.

Villkoret att
vid skiften
och ägostyck-
ningar för-
rättningen
avsett uppdel-
ning i flera
bruknings-
delar m. m.

Vidkommande det för erhållande av bidrag till skiften och hemmansklyvningar nu gällande villkoret att förrättningen avsett uppdelning i flera brukningsdelar, åstadkommande av småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter torde böra erinras, att lantmäterikommissionen i sitt till grund för Kungl. Maj:ts framställningar till riksdagen 1919 och 1920 liggande utlåtande såsom första villkor för statsbidrags utgående vid skiften och hemmansklyvningar föreslagit, att förrättningen avsåge åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, uppdelning i flera brukningsdelar, småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter. I det vid propositionen nr 355 till 1919 års riksdag fogade statsrådsprotokollet anförde emellertid dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, att bland de sålunda föreslagna villkoren borde uteslutas »åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk», enär denna bestämmelse syntes vara ganska svävande och medföra en synnerligen vidsträckt tolkning. Detta departementschefens uttalande vidhölls i statsrådsprotokollet vid framställningen till 1920 års riksdag och blev av riksdagen godtaget, varefter bestämmelsen avfattades i enlighet härmed.

Denna bestämmelse har emellertid gjorts till föremål för anmärkning av såväl lantmäteristyrelsen som kolonisationskommittén.

Departementschefen har i detta avseende anført følgende:

»Ifrågavarande villkor, sådant det nu föreligger, lærer, på sätt av lantmäteristyrelsen anförts, utesluta statsbidrags utgående vid laga skifte i sådana fall, då skiftet ägt rum i syfte att genom sammanförande av ägor giva befintliga fastigheter en ändamålsenligare ägodelning. Då dylika förrättningar, såsom också kolonisationskommittén anført, äro av synnerligen stort allmänt intresse och i det hela torde motsvaras av i lantmäterikommissionens ovanberörda förslag upptagna förrättningar, avseende bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, finner jag mig böra förorda ifrågavarande villkors formulering i överensstämmelse med lantmäterikommissionens förslag, därvid jag emellertid i anslutning till vad av lantmäteristyrelsen föreslagits i skrivelsen den 24 december 1920 vill förorda, att ytterligare bestämmes, att bidrag i förevarande fall icke utgår med mindre i sökandens ägolott ingår inrösningsjord till den omfattning, att jordbruk kan bedrivas därå.»

Utskottet.

Mot vad departementschefen sålunda ifrågasatt har utskottet intet att erinra.

Vad angår det jämväl för statsbidrag vid skiften och hemmansklyvningar gällande villkoret, att förrättningen verkställes efter ny ägomätning, som utförts i enlighet med föreskrifterna i mättningsförordningen, har lantmäteristyrelsen och kolonisationskommittén föreslagit eftergivande av detta villkor.

Villkoret om ny ägomätning vid skiften och hemmansklyvningar.

Departementschefen har anfört:

»De skäl, som anförts för förändring eller borttagande av bestämmelsen, att vederbörande förrättning skall hava verkställes efter ny ägomätning, synas mig värda allt beaktande. Ehuru jag till fullo behjärtar angelägenheten att landets kartmaterial underhålls och fullständigas, finner jag vid denna frågas bedömande synnerligt avseende böra fästas vid vad lantmäteristyrelsen 1920 anför om, att enbart kostnaderna för hantlangningen vid nymätning under dåvarande förhållanden i flertalet fall uppginge till högre belopp än som kunde ifrågakomma såsom statsbidrag. Även om förhållandena i detta avseende numera undergått viss förändring, synes det dock, att ett villkor, som verkar så pass betungande som detta, bör eftergivas.»

Vad departementschefen sålunda yttrat föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Slutligen har också föreslagits, att villkoret att sökande till statsbidrag vid skifte eller hemmansklyvning skall vara boende inom den socken, där ägolotten är belägen, skulle uteslutas.

Departementschefen har härutinnan anfört:

»Då villkoret att vederbörande sökande skall vara boende inom den socken, där ägolotten är belägen, vilket uppenbarligen tillkommit för att utesluta förrättningar i spekulationssyfte, synes i sådant avseende hava berättigande, finner jag mig ej kunna tillstyrka villkorets uteslutande. Emellertid torde med hänsyn därtill, att i åtskilliga fall förekommer, att ägolott i en socken brukas tillsammans med ägolott i annan socken, där vederbörande ägare är boende, villkoret lämpligen böra givas följande modifierade lydelse: att sökanden är boende inom den socken, där ägolotten är belägen eller, om han är boende i annan socken, brukar ägolotten tillsammans med fastighet i den andra socknen.

Villkoret att vid skifte och hemmansklyvning sökanden skall vara bosatt inom den socken, där ägolotten är belägen.

Vad beträffar ordningen för prövning av vederbörande bidragssökandes behov synes mig tillräckliga skäl — åtminstone för närvarande — icke föreligga att vidtaga någon ändring.»

Mot vad departementschefen sålunda anfört har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Villkoret att
sökanden ej
är bolag.

Vidare har departementschefen, vad angår det för statsbidrag till såväl avsöndringar och ägostyckningar som skiften och hemmansklyvningar stadgade villkoret, »att sökanden ej utgöres av bolag», beträffande vilket visserligen ingen ändring föreslagits, anført att det synts honom kunna ifrågasättas, om ej den avsikt, som torde hava förestavat detta villkor, komme bättre till uttryck, om villkoret formulerades så: »att sökanden är enskild person».

Utskottet.

Utskottet håller för sin del före, att ifrågavarande villkor bör så avfattas, att därigenom icke uteslutes möjligheten för sammanslutningar av en eller annan art för egnahemsbildningens främjande att erhålla statsbidrag till här ifrågavarande förrättningar, givetvis under särskilt betryggande garantier för att bidraget kommer därmed avsett syfte till godo.

Ang. vissa
ordningsföreskrifter.

Slutligen har departementschefen anført följande:

»I sammanhang med de ändringar av kungörelsen angående villkor för erhållande av statsbidrag till lantmåteriförrättningar, som föranledas av vad jag nu föreslagit, torde jämväl vissa däri meddelade ordningsföreskrifter böra göras till föremål för omredigering. Jag syftar därvid i första hand på bestämmelsen i 5 §, att ansökan om statsbidrag skall ingivas, sedan förrättningen blivit *fastställd*. Med fastställd förrättning torde nämligen böra likställas förrättning, som, därest fastställelse ej förekommer, vunnit laga kraft.»

Utskottet.

Detta uttalande ger ej utskottet anledning till någon erinran.

Resekostnads- och traktamentsersättning.

Lantmåteristyrelsens nu föreliggande framställning avser även vissa förändrade grunder för gäldande med statsmedel av resekostnads- och traktamentsersättning åt lantmätare, i vilket avseende bestämmelser meddelats i förordningen den 31 december 1920 (nr 909) angående distriktslantmätare m. fl. tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning (resereglemente för lantmätare). Framställningen går i huvudsak ut på dels viss utsträckning av antalet förrättningar, vid vilka resekostnads- och traktamentsersättning må kunna utgå, dels ock tillerkännande av resekostnadsersättning av statsmedel till — i olikhet mot vad nu är fallet — jämväl tekniskt biträde.

Enligt gällande resereglemente för lantmätare äga distriktslantmätare och extra lantmätare ävensom tekniskt biträde, som med tillstånd av lantmåteristyrelsen

användes, att för tjänstförrättningar och för därav föranledda resor åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i gällande allmänna resereglemente, i den mån ej i resereglementet för lantmätare annorlunda föreskrives.

Sådan ersättning skall med vissa angivna undantag gäldas av statsmedel *beträffande vissa förrättningar*, nämligen:

förrättning, som på grund av vederbörligt förordnande utföres enligt skiftesstadgan eller annan angående delning av jord å landet gällande författning;

förrättning, som på grund av vederbörligt förordnande utföres utom planlagt område enligt 5 eller 6 kapitlet i lagen om fastighetsbildning i stad;

förrättning, som avser avsöndring av lägenhet; samt

förrättning, som jämlikt 13 § i kungörelsen den 31 december 1920 angående villkor för erhållande av statsbidrag till lantmäteriförrättningar utföres för kontroll å utflyttning eller väganläggning.

Beträffande övriga tjänsteförrättningar skall berörda ersättning gäldas av vederbörande sakägare.

Tekniskt biträde tillkommande resekostnadsersättning skall oavsett förrättningens art städse gäldas av sakägare.

Lantmäteristyrelsens framställning i nu förevarande del avser, dels såsom redan ovan nämnts att resekostnadsersättning av statsmedel skall utgå jämväl till tekniskt biträde, dels ock att de nuvarande bestämmelserna i fråga om de förrättningar, vid vilka kostnaderna för lantmäteripersonalens resor och traktamenten utgå av statsmedel, utbytas mot bestämmelse, att så skall ske vid alla förrättningar och åtgärder, som lantmätare i tjänsten är skyldig att utföra.

Vad då först beträffar frågan om resekostnadsersättning av statsmedel åt tekniskt biträde har departementschefen anfört följande:

»Vad i denna fråga anförts av lantmäteristyrelsen och de sakkunniga för revision av resereglementet synes mig till fullo utvisa, att resekostnadsersättningen till det tekniska biträdet bör — liksom redan är fallet beträffande traktamentsersättningen — gäldas av statsmedel, varför jag icke tvekar att förorda den i sådant avseende föreslagna förändringen.

Emellertid synes mig statsverkets övertagande av resekostnaderna för tekniska biträden böra såsom av lantmäteristyrelsen ifrågasatts och av statskontoret föreslagits förbindas med bestämmelse om viss maximianställningstid för år räknat av tekniska biträden med rätt till dylik ersättning, och ansluter jag mig till lantmäteristyrelsens förslag, att sådan anställningstid för närvarande bestämmes till 500 månader årligen. Resekostnadsersättningen lär böra utgå av nionde huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar. Då såsom statskontoret anfört, någon höjning av detta anslag icke härav tarvas, lär någon särskild hemställan till riksdagen i denna del ej erfordras utan torde, därest

*Resekostnads-
ersättning av
statsmedel
åt tekniskt
biträde.*

riksdagen ej har något att erinra mot vad jag nu föreslagit, Kungl. Maj:t äga utfärda erforderliga ändringsföreskrifter.»

Utskottet.

Mot vad sålunda anförts har utskottet intet att erinra.

*Ang. rese-
och trakta-
mentsersätt-
ning vid
lantmäteri-
förrättningar i
allmänhet.*

Vad härefter angår lantmäteristyrelsens förslag att resekostnads- och traktamentsersättning skall av statsmedel utgå vid alla förrättningar och åtgärder, som lantmätaren i tjänsten är skyldig att utföra, så anför lantmäteristyrelsen åtskilliga skäl för att nuvarande bestämmelser för angivande av de förrättningar, vid vilka rese- och traktamentsersättning må gäldas av statsmedel, äro otillfredsställande. Vid frågans övervägande hade styrelsen funnit det lämpligaste vara ett upptagande av lantmäterikommissionens förslag.

Departementschefen har anfört:

»För egen del vill jag beträffande lantmäteristyrelsens framställning, under åberopande av vad jag förut i sådant avseende anfört, till en början framhålla, att av statsfinansiella grunder tidpunkten nu icke synes vara den rätta för genomförande av avsevärdare utvidgning av statens gäldande av nu ifrågavarande kostnader i sammanhang med lantmäteriförrättningar. I viss mån synes också enahanda skäl föreligga för undanskjutande av en sådan omläggning under avvaktan på den nya skifteslagstiftningens framläggande för riksdagen, som av mig åberopats vid behandling av frågan om förändrade grunder för statsbidrag vid lantmäteriförrättningar.»

Utskottet.

Utskottet vill erinra att lantmäteristyrelsen i samband med avgivande av sitt förevarande förslag till ändringar i gällande bestämmelser i nu ifrågavarande avseende framhållit, att, med undantag av vissa jämförelsevis sällan förekommande åtgärder, ingen skillnad föreligger mellan förslaget och den rätta innebörden av nu gällande bestämmelser samt att den ökning i kostnad för statsverket, som bleve en följd av ett godtagande av styrelsens förslag, därför kunde anses skäligen betydelselös och i och för sig icke behöva föranleda någon höjning av nionde huvudtitelns anslag till rese- och traktamentsersättning.

Då vid nu angivna förhållande de av lantmäteristyrelsen föreslagna förändringarna synes vara ur saklig synpunkt i stort sett mindre behövliga, har utskottet funnit så mycket mindre anledning upptaga desamma.

Kostnader för gode män.

Lantmäteristyrelsens nu föreliggande utredningar och förslag avse jämväl statens övertagande av vissa kostnader för gode män vid lantmäteriförrättningar, vilka kostnader utgöras av resekostnads- och traktementsersättning enligt femte klassen i gällande resereglemente.

Kostnader för gode män.

Vidkommande denna fråga har departementschefen funnit de skäl, som 1922 anfördes för undanskjutande då av denna frågas upptagande till definitiv prövning och vilka skäl av riksdagen godtagits, hava sitt fulla berättigande jämväl i år.

De av departementschefen anförda skäl för ett undanskjutande jämväl i år av förevarande fråga har utskottet ansett sig böra godtaga. De ytterligare fördelar i andra avseenden, som genom ett bifall till vad utskottet här ovan tillstyrkt skulle komma vederbörande sakägare till del, torde ock göra denna frågas lösning i viss mån mindre trängande.

Utskottet.

Vissa kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område.

I kungörelsen den 26 mars 1920 (nr 133) om bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område har lantmäteristyrelsen framställt förslag till vissa ändringar.

Vissa kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område.

Departementschefen har anfört:

»Då jag icke ansett mig böra tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag till ensartade och gemensamma bestämmelser för statsbidrag vid lantmäteriförrättningar, vilket torde hava utgjort huvudsyftet med styrelsens förslag till ändring av bestämmelserna om statsbidrag vid inlösen av med nyttjanderätt upplåtet område, saknar jag anledning att föreslå någon ändring i grunderna för dessa statsbidrag. Däremot torde, sedan riksdagen behandlat övriga nu ifrågasatta förslag, tagas i övervägande, bland annat, sådan ändring av de för ansökning om statsbidrag meddelade föreskrifter, att ansökningen ej behöver göras samtidigt med ansökan om förordnande för lantmätare.»

Mot vad departementschefen sålunda anfört har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Rörande slutligen de för ovan angivna ändamål erforderliga anslag har departementschefen anfört följande:

Anslagsbehovet.

»För egen del finner jag skäl icke föreligga att på sätt ifrågasatts sammanslå vare sig anslagen till jordavsöndringar och ägostyckningar samt till skiften och hemmansklyvningar eller dessa anslag med anslaget till rättshjälp m. m. åt vissa nyttjanderättshavare.

Däremot synes överflyttande av sistnämnda anslag från andra till nionde huvudtiteln hava visst fog för sig.

Beträffande därefter de belopp, som må vara för nästkommande statsregleringsperiod erforderliga, lär anslaget till utflyttningar och väganläggningar böra upptagas med oförändrat belopp eller 100,000 kronor.

De båda andra nu under nionde huvudtiteln uppförda anslagen till bidrag till lantmäteriförrättningar torde däremot, även efter de förändringar beträffande grunderna för statsbidrags utgående, som av mig förordats, kunna tåla viss reducering. Att i sådant avseende åstadkomma en exakt beräkning lär vara ytterst vanskligt, men det vill, att döma av den inskränkta omfattning, vari dessa anslag anlitas, synas, som skulle säkerhet föreligga för anslagens tillräcklighet, därest anslaget till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, vilket 1922 undergått viss sänkning, upptages till 17,000 kronor och det andra anslaget till 100,000 kronor.

Vidkommande slutligen anslaget till rättshjälp m. m. åt vissa nyttjanderättshavare synes detsamma, med avseende å den utvidgning av rätten till inlösen, som 1922 års riksdag beslutat, böra något höjas. Att öka anslaget i sådan grad, som av lantmäteristyrelsen beräknats, synes dock ej erforderligt. Behovet synes mig böra vara vederbörligen tillgodosett, därest ett belopp av 9,000 kronor anvisas för ändamålet.»

Utskottet.

Vad departementschefen i nu förevarande avseende anfört, ger utskottet icke anledning till någon erinran.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1) *dels* i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade i viss mån förändrade grunder med av utskottet därutinnan tillstyrkta förändringar med 17,000 kronor,

2) *dels* i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med

av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade i viss mån förändrade grunder med av utskottet därutinnan tillstyrkta förändringar med 100,000 kronor,

3) *dels* i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till utflytnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar med 100,000 kronor,

4) *dels ock* till bestridande av kostnader för de i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område omförmälda lantmåteriförrättningar samt övriga med områdes inlösen enligt nämnda lag förenade utgifter ävensom till beredande av erforderligt biträde åt nyttjanderättshavare i ärenden angående sådan inlösen anvisa för budgetåret 1923—1924 ett extra förslagsanslag av 9,000 kronor.

Stockholm den 7 maj 1923.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström, P., Boberg, Elisson, Dalberg, Eriksson*
i Ljusdal, greve *Wachtmeister, Andersson, E. B.* och *Åström* samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Hedlund* i Östersund, frih. *Hermelin, Andersson* i Grimbo, *Aarnseth* och *Igel*.
